

Nr 100.

Av herr **Friggeråker** och herr **Petersson, Emil**, *angående tjänstgörings- och ekonomiska förhållanden för personal på övergångsstat vid armén och marinen.*

På grund av 1925 års försvarsbeslut överfördes ett betydande antal av arméns och marinens officerare och underofficerare till övergångsstat, antingen tvångsvis eller efter därom gjord ansökan frivilligt, och reglerades förhållandena för berörda personal i fråga om tjänstgöringskyldighet, befordran och uppflyttning i lön genom kungl. kungörelsen den 23 oktober 1925 (SF nr 429/1925) med vissa bestämmelser rörande arméns och marinens övergångsstat. Dessa bestämmelser inneburo för såväl tvångsvis som frivilligt överförda begränsningar bland annat i lönehänseende, men var förutsättningen att en begränsning av tjänstgöringstiden, i första hand för de frivilligt avgångna men också för de tvångsvis överförda, skulle möjliggöra för beställningshavarna att skapa sig en ny ställning på den civila arbetsmarknaden.

Liksom så mycket annat i samband med 1925 års försvarsbeslut ha beräkningarna i fråga om övergångsstaten icke hållit streck. I bestämmelserna för den tvångsvis överförda personalen föreskrevs full tjänstgöringskyldighet, och medförde denna bestämmelse, i synnerhet vid marinen, där reduceringen av den aktiva kadern var särskilt kännbar, att den tvångsvis överförda personalen i stigande omfattning togs i anspråk för längre tjänstgöring under åren 1926—1938. Sedan början av år 1939 har den tvångsvis överförda personalen tagits i anspråk för sådan oavbruten tjänstgöring, som personalen för sin del finner motsvara begreppet ständig tjänstgöring jämlikt ovan åberopade kungl. kungörelse. Även den frivilligt överförda personalen har tagits i anspråk för oavbruten tjänstgöring sedan samma tidpunkt.

Detta har medfört att övergångsstatens personal, i den mån den lyckats vinna fotfäste på den civila arbetsmarknaden, numera ser dessa utkomstmöjligheter totalt spolieade, vilket även gäller de frivilligt överförda med anledning av tjänstgöringsförhållandena för dem sedan början av 1939.

Under dessa tjänstgöringsförhållanden har dock övergångsstatspersonalen varit beroende av 1925 års bestämmelser i fråga om uppflyttning i lönegrad och löneklass. Krigsavlöningsreglementet är visserligen tillämpligt, men uppflyttningarna i såväl lönegrad som löneklass äro beroende av fredsbestämmelserna. Följaktligen förekommer, att underofficerare vid marinen, som vid överföringen till övergångsstat voro underofficerare av

3. graden och tillhörde dåvarande lönegraden UO 1, alltjämt tillhöra denna lönegrad, oaktat de på grund av ådagalagd lämplighet befunnits förtjänta att i tur och ordning erhålla grad såsom underofficerare av 2. graden och flaggunderofficer. I sammanhanget torde böra framhållas, att övergångspersonalen både under tidigare år men särskilt under den förstärkta försvarsberedskapen, på grund av rådande personalbrist, säkerligen representerat en mycket värdefull tillgång för försvaret, vilket också styrkes av omfattningen av gjorda inkallelser. Det måste då framstå som en orättvisa, att personalen i fråga med anledning av gällande bestämmelser bibehålles vid avsevärt sämre löneförhållanden och pensionsutsikter än motsvarande personal på aktiv stat.

Den aktiva personalen har år 1939 fått sitt löneläge anpassat till levnadskostnadernas normala stegring, och detsamma är fallet med de flesta övriga grupper av statsanställda. Vidare har på sistone framlagts förslag, som delvis innebära detsamma för reservstats- och reservpersonalens vidare framtid. Endast personalen på övergångsstat har icke ägnats någon dylik uppmärksamhet.

Under hänvisning till det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen måtte beträffande övergångsstaten hos Kungl. Maj:t hemställa om föranstaltande av en utredning liknande den, som under år 1942 företagits beträffande reservstats- och reservpersonalens vid försvaret tjänstgörings- och ekonomiska förhållanden.

Stockholm den 22 januari 1943.

Joh. Friggeråker.

Emil Petersson.
